

O Aracı Sürüyorsanız Paşa Paşa Açacaksınız

– AliHaydar · 24 Şubat 2017

5 Ocak 2017 tarihinde sosyal paylaşım sayfalarında engellilerin toplu taşımada karşılaşarak yaşadığı sorunlardan bir tanesiyle ilgili bir video yayılmaya başladı.

İnternet ortamında sosyal paylaşım sayfalarında hızla yayılan video kısa zamanda engelli engelsiz binlerce insanın tepkisini çekti.

Tepki çeken olay, İstanbul Anadolu Yakası'ndaki 19F Fındıklı-Kadıköy hattında yolcu taşıyan İETT otobüsünde, şoför ile akülü tekerlekli sandalye kullanan engelli bir yolcu arasında yaşandı.

Kucağında çocuğu ile tekerlekli sandalyeli bir yakınıni otobüse bindirmeye çalışan vatandaşın, kapının rampasını açması için şoföre seslenmesi üzerine İETT şoförünün verdiği yanıt hem aracın içindeki vatandaşlardan hem de sosyal medyada büyük tepki gördü.

Otobüsün içindeki bir yolcunun cep telefonu kamerasıyla çekilen görüntülere bakıldığında, otobüsün engelli yolcuların kullandığı orta kapıdaki rampayı açamayan yolcu şoförden yardım istiyor. O esnada ise diğer yolcular da rampayı açmak için kapıya yöneliyor.

Sonrasında kapıya gelen şoför, engelli yakınıyla otobüse binmek isteyen kadın yolcu ile tartışarak, “Bunu ben açmak zorunda değilim” diye cevap veriyor. Kadın yolcuda, “Ne demek ‘açmak zorunda değilim’ açmak zorundasınız.” Demesiyle ikili arasında tartışma çıkıyor. “Öyle konuşma benimle. Açmak zorundaymışım!” gibi sert ifadeler kullanmaya başlıyor şoför. Yaşanan tartışma sonrası tekerlekli sandalyedeki yolcu diğer yolcuların ve şoförün yardımıyla otobüse alınıyor. O anlarda şoförün ise sinirli bir şekilde rampayı kapatırken, “Hem iyilik yap insanlara, hem konuşsun” sözlerini söylediği duyuluyor. Şoförün söylediği bu son söz üzerine de engelli yolcu, “İyilik yapmıyorsun sen bana benim hakkım! İyilik yapmıyorsun!” diyerek öfkeleniyor.

Toplumda büyük tepki çeken olay nedeniyle insanlar sosyal paylaşım sitelerinden İETT'ye tepki mesajları yollayarak sürücü hakkında şikâyetçi olmaları üzerine, İETT tarafından Twitter hesabından yapılan açıklamada, “Engelli yolcumuza gerekli hassasiyeti göstermeyen Özel Halk Otobüsü sürücüsü hakkında ivedilikle tahkikat işlemi başlatılmıştır. Özel Halk Otobüsleri Yönergesi kapsamında gerekli cezai işlem uygulanarak sürücü görevinden uzaklaştırılmıştır. Kamuoyuna saygıyla duyurulur.” denildi. Şimdi sormak gerek o sürücüye bu yaptığı çirkinliğe değdi mi? O aracı sürmek, o rampayı açmak eğer zoruna gidiyorsa kusura bakma vatandaşa o şekilde terbiyesizce ve saygısızca konuşacağına gidersin yöneticine, “Engellilere rampayı açmak, onları bindirip indirmek zoruma gidiyor, beni başka bir birime verin” dersin ve kurtulursun.

Bir çalışan olarak kişisel sorunlarınız elbette olabilir ya da iş yerinde çalışma şartlarınız ve koşullarınızla ilgili sorunlarınız olabilir. Sonuçta sizlerde insansınız, ancak hangi konuda sorununuz olursa olsun bu sorunlar sizin kişisel sorunlarınızdır. Bu sorunlarınızı hizmet verdiğiniz vatandaşlara çeşitli şekillerde yansıtamazsınız, yansıtma hakkınız da olamaz. Bu sorunlarınız nedeniyle görevinizi baştan savarak da yapamazsınız. Görevinizin şartlarını yerine getirirsiniz ve sorunlarınızın çözümünü ise ayrıca ararsınız. Yaşanılan bu sorun aslında Türkiye'nin dört bir köşesinde engellilerin hemen hemen her gün yaşadığı ve

karşılaştığı bir sorun. Olayın sosyal medyada geniş yer bulması üzerine İETT tarafından araç sürücüsünün görevine son verildiği açıklaması sadece bu olay için uygulanmış bir çözümdür. Bu sorunların bir daha yaşanmaması için kalıcı bir çözüm üretilmemiş aksine var olan sorun halı altına süpürülerek geçiştirilmiştir aslında.

Kalıcı çözüm üretilmesi amacıyla önce araçlarda bulunan ve manuel olarak çalışan gerek asansör gerekse de rampa tertibatlarının otomatik açılır kapanır şekilde değiştirilmeleri gerekmektedir. Bu sayede tekerlekli sandalye kullanan engelli vatandaşlar araçlara binip inmede ne sürücüye ne de bir başka kişinin yardımına ihtiyaç duymadan bağımsızca binip inebilecektir. Çıkarılan yasalarda bunu zorunlu kılmakta ve engellilerin erişilebilirlik ve ulaşılabilirlikte kimseye bağımlı olmadan ihtiyaçlarını kendi görebileceği şekilde düzenlemelerin olmasını şart koşturmaktadır. Olması gerekende aslında budur. Ayrıca araçlara binip inmek için bu düzenlemeler yapıldığı gibi araçların durak yerleri de tekerlekli sandalyeli engellilerin kullanacağı şekilde uygun hale getirilmelidir.

Bunlar yapıldıktan sonra ise tüm illerde ki gerek kamuya ait gerekse de özel olarak hizmet veren toplu taşıma araçlarında görev yapan sürücülerin sıkı bir eğitimden geçirilmesi ve vatandaşla kurulan iletişimin nasıl olması gerektiği anlatılmalıdır. Ayrıca sürücülerin tamamı her yıl belli aralıklarla psikolojik testlerden de geçirilmeleri sağlanmalıdır.

Eğitim verilirken sürücülere neden maaş aldıkları anlatılmalı ve bunun vatandaşa hizmet etmeleri karşılığında olduğu bilinci verilmelidir. Hizmet verdikleri vatandaşlar arasında da erkek, kadın, yaşlı, genç, çocuk olacağı gibi engellilerinde olduğu anlatılmalıdır. Görevi gereğince araca binecek yolcuların arasında yolcu seçme hakkının olmadığı anlatılmalıdır. Engelli yolcu bindiğinde de araçta bulunan asansör ya da rampa tertibatının açılmasının da kendi görevi olduğu anlatılmalıdır.

Sözün özü olarak, Avrupa'daki engellilerin araçlara binip inmesiyle ilgili sürücülerin davranışlarını gıpta ederek izliyoruz. Araçlara binip inmek için tüm asansör ya da rampalar otomatik sistemli açılıp kapanmaktadır. Sürücü yerinden kalkmadan otomatik olarak asansör ya da rampayı açarak engellinin binmesini sağlıyor. Araçlara binme konusunda öncelik engelli yolcularındır. Normal yolcuları almadan önce engellinin binmesini sağladıktan sonra diğer yolcuları alırlar. Bunu yaptıktan sonra araç içinde tekerlekli sandalyenin herhangi bir olumsuz durumlarda kaymaması amacıyla sabitlemek için emniyet kemerlerini de bağlamayı ihmal etmiyorlar. Tabi bunları yaparken de ne acele ediyorlar, ne surat asıyorlar, ne de baştan savma yapıyorlar. Bu işlerin kendi asli görevi olduğu bilinciyle yapıyorlar. Bu konuyla ilgili videoları internette rahatlıkla bulup izleyebilirsiniz. Bizler ise ülkemizde binip indiğimiz araçlarda bir defa dahi emniyet kemerlerinin bağlandığını görmedik. Ne diyelim artık araçlara binmemiz bir dert inmemiz ayrı bir dert.